

וועדת גרונאו - קידום התחרות בעידן של התלכדות

דברי הסבר והמלצות הוועדה

דברי הסבר להמלצות

עקרי הממצאים

בשוק דינאמי כמו שוק התקשורת נמדדים הישגי הפיקוח וההסדרה על ידי שני מדדים עיקריים: מגוון השירותים העומד לבחירת הצרכן והמחירים בהם מוצעים שירותים אלה. פיקוח המחירים שהושת על המונופול, ובמקביל פיתוח התחרות הביאו לרמות מחירים של השירותים השונים שהן מהנמוכות בעולם. מגוון השירותים המוצע על ידי מרבית החברות הפועלות במגזרי הענף השונים לא היה מבייש אף מדינה באירופה. בתמונה זו יש רק שלושה צללים: א. חריג לשירותים הזולים הם שירותי הטלוויזיה הרב ערוצית שהם גבוהים בהשוואה לנהוג בעולם. ב. שירותי הפס הרחב במגזר הנייח, הם אמנם זולים, אך רוחב הפס הוא מהנמוכים במדיניות העולם המתקדמות, וכתוצאה מוגבל מגוון השירותים המוצעים בפרוטוקול אינטרנט (מגבלה הבולטת במיוחד נוכח הביקוש הער לשירותים אלה בישראל). ג. זהו אולי הצל הכבד ביותר המעיב על הענף, מרבית הישגים אלה הם פירות של מדיניות הסדרה שננקטה לפני עשור. **בשנים האחרונות ניכרת הצטננות בלהט התחרותי, המתבטאת בעליות מחירים הן במגזר הטלוויזיה הרב-ערוצית, הן במגזר השיחות הבינלאומיות, וכנראה גם במגזר הטלפון הניידת במשקי הבית. החריג היחידי למגמה זו הוא המגזר הנייח שבו הפיקוח, מחד, והתחרות מאידך, תורמים להמשך מגמת ירידת המחירים. אלא שבמגזר זה מתגלית תופעה אחרת הזרה לתחרות, והיא הקפאת השקעות. "הוט", משיקולים פיננסיים וכלכליים, וחברת "בזק", משיקולים כלכליים ואחרים, נמנעו מלהשקיע בשדרוג רשתותיהם לרמה הנהוגה באירופה. ההימנעות מהשקעה בשדרוג רוחב הפס בתשתית הניידת מעכבת את פיתוחה של פלטפורמה נוספת להעברת שידורי טלוויזיה – טלוויזיה בפרוטוקול אינטרנט IPTV, והיא בעלת השפעות שליליות ארוכות טווח על שאר ענפי המשק.**

חברת "בזק" דרשה את ביטול כל המגבלות הרגולטוריות כתנאי להשקעה ב"רשת הגישה העתידית" NGA. הוועדה דחתה דרישה זו מכל וכל.

מודל התחרות כפי שגובש בעשור האחרון הוא מודל של תחרות מבוססת תשתיות. בהינתן החשיבות הגדולה של איכות התשתית בקביעת איכות ועלות השירות, לא ראו גופי ההסדרה מקום להפרדה בין ספקי השירותים ובעלי התשתיות, והתנו את הכניסה לשוק בהקמת תשתית עצמאית.

מדיניות זו זכתה להישגים ניכרים: לישראל שתי תשתיות ניחות בפריסה כלל-ארצית, הישג שאין מדינות רבות שיכולות להתברך בו, ובמקביל היא נהנית מפריסה כלל-ארצית של ארבע רשתות סלולריות. אלא שבשנים האחרונות מתגלות יותר ויותר מגבלות מודל זה. **מספר המתחרים, המוגבל למספר התשתיות, קטן מכדי להבטיח תחרות בת קיימא. ניסיון העבר מראה שהגורם המדרבן לתחרות אמת הוא כניסת מתחרים חדשים המנסים לבסס "ראש גשר" במגזר.** כך לדוגמה היה במגזר הנייד במחצית השנייה של שנות ה-90, וכך היה במגזר השיחות הבינלאומיות הן בשנת 1997 כאשר כניסתן של מתחרות חדשות הביאה לקיצוץ חד בתעריפים, והן בשנת 2004 כאשר כניסתן של שלוש חברות מזעריות למגזר השיחות הבינלאומיות הספיקה כדי לבלום את עליית המחירים.

התניית כניסתן של חברות חדשות בהקמת תשתית כלל ארצית מהווה חסם בלתי עביר לכניסת חברות חדשות בשוק רווי. נדרשת אסטרטגיה חדשה שתסיר חסם זה. וועדת קרול שעסקה בנושא התחרות בשנת 2002 המליצה להנמיך את החסם על ידי הסרת המגבלה שהתשתית תהיה בפריסה כלל ארצית, ואפשרה כניסת מפעילים מקומיים למגזר הנייח ("בעלי רישיונות ייחודיים"). ואמנם, מספר מפעילים ניצלו זאת כדי להיכנס למגזר הטלפוניה. אך אין בכניסתן לפתור את הבעיות המציקות של המגזר הנייח.

עקרי ההמלצות

הוועדה מציעה להרחיב את המודל על ידי הוספת נדבך סיטונאי בשוק התקשורת, נדבך שיחצה אותו מקצה עד קצה: החל במגזר הנייח, עבור במגזר הנייד וכלה במגזר הטלוויזיה הרב ערוצית. במודל זה המפעיל אינו חייב להיות בעל תשתיות, והוא יכול לפעול על תשתיות של אחרים. רעיון זה אינו חדש: הוא כבר עלה בוועדת קרול, הוא אומץ בהחלטת הממשלה ביחס למפעיל וירטואלי במגזר הנייד (MVNO), והוא מגולם בחוק התקשורת העוסק ב"בעל רישיון מיוחד" במגזר הטלוויזיה הרב ערוצית. **תרומת הוועדה היא ההמלצה ליישום רוחבי, כלל ענפי, של המודל.** מימושו של מודל זה מחייב תשתית משפטית מפורטת הן במגזר הנייח והן במגזר הנייד. במקביל נדרש מערך תעריפים חדש שיקבע את המחירים הסיטונאיים.

הפעילות של מתחרים על תשתית של אחרים מעוררת שתי בעיות: המגבלות שמטילה איכות התשתית על איכות השירות והחשש מאפליית מתחרים על ידי בעל תשתית שהוא גם מפעיל שירותים.

הבעיה הראשונה מתעוררת במלוא חומרתה במגזר הנייח. במגזר זה הבעיה המרכזית היא איכות ומגוון השירותים המוגבל, שמקורם בתשתית נחותה. על פניו לא נראה שנדבך סיטונאי יכול לפתור את בעיית התשתית. אלא שהניסיון האירופי של העשור האחרון מראה שכניסת מתחרים חדשים לא זו בלבד שמביאה להפחתת מחירים אלא שהיא גם מדרבנת את ההשקעה.

איכות ה"פס הרחב" ברשת הטלקום נקבעת על ידי איכות רשת הגישה – אותו מקטע המחבר את המרכזות עם בית הלקוח. בניגוד לרשת הליבה (הרשת המחברת את המרכזות) המתבססת על סיבים

אופטיים, רשת הגישה היא עדיין בטכנולוגיה הישנה של חוטי נחושת. ניתן על ידי הוספת ציוד מתאים לשדרג מקטע זה ולהגדיל משמעותית את רחב הפס העומד לרשות המנוי, או לחילופין להחליף את חוטי הנחושת בסיבים אופטיים. **הניסיון האירופי מראה שבמקרים רבים פעלו המתחרים לשדרוג רשת הגישה כדי להעביר שירותים משופרים, ובצורה זו דרבנו את בעלי התשתית לשדרג את רשתותיהם בעצמם. כדי שיוכלו לשדרג את מקטעי הגישה נדרשו המתחרים לגיבוי חוקי שיאפשר להם לשכור מקטעים אלה מבעליהם. הסדר זה, הידוע בשם "פירוק מקטעים של רשת הגישה" (LLU- local loop unbundling) הוא חלק אינטגרלי של פיתוח הנדבך הסיטונאי ברשת הטלקום במגזר הנייח (בשלב זה, פתרון זה לא ישים טכנולוגית ברשת הכבלים). יישום ה"פירוק למקטעים" יביא לא רק לשיפור השירותים לאותם מנויים שיעדיפו את המתחרים על הספקים הותיקים, אלא גם לשבירת הקיפאון בהשקעות במגזר הנייח.**

מימוש הנדבך הסיטונאי במגזרי השוק השונים מחייב "מגרש משחקים מאוזן". מגרש משחקים שבו לא יוכל בעל ה"מגרש" (התשתית) להשפיע על התוצאה התחרותית על ידי יחס מפלה בין השירותים שהוא מספק בעצמו והשירותים שמספקים מתחריו. הניסיון בעולם מראה שכדי למנוע אפליה זו נדרשת מעורבות אקטיבית נחושה ומיידית של הגוף המסדיר. כדי לצמצם את הקונפליקט יש לחתור לצמצום תפקידו של בעל התשתית כספק שירותים. הרגולטור הבריטי פתר קונפליקט זה על ידי הפרדת התשתיות והשירותים לשתי חטיבות נפרדות ב-British Telecom (המקבילה הבריטית ל"בזק") המתנהלות לכל דבר ועניין כשתי חברות נבדלות. מודל דומה נשקל בימים אלה על ידי גופי ההסדרה בשוודיה, איטליה ופולין.

הוועדה לא חשבה שבשלב זה יש צורך בצעדים כה מרחיקי לכת. עם זאת, **ההפרדה בין שירותים ותשתיות מחייבת המשך ההפרדה המבנית בחברת "בזק" במתכונתה הנוכחית ואכיפת ההפרדה, תוך התאמות נדרשות, על "הוט".** המחוקק הישראלי דאג להפריד בין החברות המספקות שירותי שיחות בינלאומיות, טלפוניה ניידת, ושירותי טלוויזיה רב ערוצית ובין חברת "בזק" בעלת התשתית הנייחת. טוב היה אם השירותים הנייחים (טלפוניה ו-ADSL) היו עוברים, לפי המודל הבריטי, לאחת מחברות הבת, אך כל עוד צעד זה לא מיושם בהבנה אין לכפותו בשלב זה.

הצלחת מתחרים חדשים לפרוץ לשוק מונופוליסטי נבעה לא מעט מההגנה שניתנה להם בשלבי התחרות הראשונים על ידי הגוף המסדיר. כך היה כאשר המתחרים החדשים ניסו לחדור למגזר השיחות הבינלאומיות, כך היה כאשר חברת YES ניסתה להתבסס בשוק הטלוויזיה הרב ערוצית וכך היה לאחרונה כאשר "הוט טלקום" ניסתה לפרוץ לשוק הטלפוניה. הגנה זו, ככל שהיא מוצדקת, מעוררת בעיה: כל עוד מנוע הספק הוותיק מלהגיב לאיום החדש של המתחרים על ידי הפחתת תעריפים, לא נהנים צרכניו מפירות התחרות. בעיה נוספת קשורה בחברות הבת של "בזק" (למשל YES) שמנועות מלהציע "חבילות שירותים" במתכונת שמציעות מתחרותיהן. כדי לעקוף שתי בעיות אלו מוצע שככל שתגבר התחרות ויגדל נתח השוק של המתחרות במגזר הנייח, תגדל גמישות התעריפים שתינתן לחברת בזק במסגרת סלי תשלומים חלופיים, וכאשר יושק השוק הסיטונאי על

כל רבדיו (כולל הפירוק למקטעים) יורשו גם חברות הבת של "בזק" להציע "חבילות שירותים" בדומה למתחרותיהן, חבילות המכילות שירות טלפוניה ופס רחב שמקורם בחברת האם, ושירותי IPTV בכפוף לכללי בעלויות צולבות. בצורה זו תצומצם הפגיעה בקבוצת "בזק" מבלי שיפגע כושר התחרות של המתחרות החדשות במגזר הנייח. העברת מרכז הכובד באספקת "חבילות השירותים" מחברת האם לחברות הבנות תצמצם את הקונפליקט שבפניו עומדת חברת האם בהיותה הן בעלת תשתיות והן ספק שירותים.

לבסוף הועדה איתרה מספר חסמים תעריפיים המקשים על התבססות התחרות. הוועדה ממליצה על הסרת חסמים אלה מוקדם ככל שניתן. חסמים אלו כוללים תעריפי השלמת שיחה גבוהים מדי הן במגזר הנייח והן במגזר הנייד, המקשים על מתחרים חדשים; תעריפי "צירי קווים" המוצעים על ידי "בזק" במגזר העסקי המגלמים הנחות נאמנות המשתקות כל ניסיון מעבר מ"בזק" למתחרותיה, הסדרי תעריף מופקעים בשיחות בינלאומיות באמצעות טלפון נייד, ו"חבילת הערוצים הבסיסית הרחבה" בשידורי הטלוויזיה הרב ערוצית.

מכל החסמים האלה החסם ה"וותיק" ביותר הוא "חבילת הערוצים הבסיסית הרחבה". חסם זה מתבטא בעובדה שצרכן לא יכול ליהנות מצפייה בטלוויזיה רב ערוצית אלא אם כן שילם סכום של כמאתיים ₪ לחודש, שתמורתם הוא מקבל חבילה של ארבעים עד שישים שירותים (ערוצים) שבמרביתם אין הוא עושה שימוש. המחיר הגבוה לא רק פוגע בצרכנים ומאלץ חלק מהם לוותר על השירות, אלא שהוא יוצר חסם בלתי עביר לכל מתחרה הרוצה לחדור לענף ולפעול על תשתיות של אחרים. הוועדה ממליצה על פירוק "החבילה הרחבה" וקביעת חבילה צרה שתחיל רק 5 עד 10 ערוצים.

היו שטענו בפני הוועדה שמתכונת "החבילה הרחבה" היא פועל יוצא של המגבלות שנכפו על בעלי הערוצים, ובראש וראשונה חובת הפקות המקור והאיסור על שידורי פרסומת. הוועדה דוחה טיעונים אלו: המגבלות שצוינו אולי מיקרות במידת מה את עלות הערוץ הבודד, אך אינן מחייבות חבילה רחבה. עם זאת מתוך הכרה ש"חבילת הערוצים הבסיסית הרחבה" עמדה במרכז ההווייה של מגזר הטלוויזיה הרב-ערוצית מיום היווסדו מוצע שיוקם צוות שישם את המתווה עליו מצביעה הוועדה תוך שנתיים - שלוש.

הקביעה שהמלצות הוועדה יאומצו "כמקשה אחת" הפכה כבר לקלישאה. אך במקרה זה היא הופכת להכרח טכנולוגי. תהליך ההתלכדות המאפיין את הענף בשנים האחרונות, תהליך שבו האמצעי (טלפון נייד, טלפון נייד, טלוויזיה) מאבד מחשיבותו, ובמרכז העשייה עומד המסר (שיחה, תמונה, נתונים וכדומה) מחייב הסדרה שהיא ניטראלית לאמצעי ההעברה, ומחייבת כללי משחק זהים בכל המגזרים. המלצות הוועדה מבטיחות "שמייס פתוחים" בשוק התקשורת שבו כל מפעיל יוכל לפעול (ובתשלום הולם) בחצר יריבו.

בשוק זה נערכות לתחרות חמש קבוצות תקשורת עיקריות (ביניהן קבוצות שהן מהמובילות בענף השירותים). עד כה הצטמצמו רובן בתחרות ב"מגרש הבית" שלהן. בעידן ההתלכדות יהפוך דפוס הפעילות של קבוצת "בזק", הפעילה בכל מגזרי התקשורת, למודל השכיח בענף. לאחר הסרת החסמים התעריפיים יוכלו חברות הטלפון הנייד והוט לפעול כספקים של כל אותם שירותים שאינם

דורשים תשתיות ספציפיות (למשל, כספקי VOB, אינטרנט, ושיחות בינלאומיות). כאשר יקבעו הסדרי הנדבך הסיטונאי, יוכלו קבוצות אלו להרחיב פעילותן גם לשירות המחייבים תשתית ניחת מתקדמת.

פתיחת האופציות לתחרות במגרש המשחקים הכלל-ענפי מציבה בפני הפעילים בענף אתגרים עמם לא נדרשו להתמודד בעבר. אם יעמדו באתגרים אלה ייטיבו עם עצמן ועם הצרכן. השינוי בכללי המשחק כרוך באי-וודאות. קיצור תקופת אי הוודאות, על ידי אימוץ מהיר של ההמלצות יבטיח לפעילים בענף וודאות רגולטורית וקווים ברורים אשר לפיהם יוכלו לכוון את פעילותם בשנים הקרובות.

המלצות הוועדה

המגזר הנייח

שינויים מבניים במגזר הנייח

- א. הוועדה ממליצה לפעול לפיתוח שוק סיטונאי במגזר הנייח שבמרכזו חובת פירוק למקטעים (Local Loop Unbundling). במסגרת זו יש לחייב את בעלי התשתיות האוניברסאליות במכירה סיטונאית של שירותים (Resale, Bitstream Access ואחרים) ובהכרת מקטעי גישה למתחרים.
- ב. מתחרה הפועל במסגרת זו, יהיה רשאי להציע את כל מגוון השירותים שניתן להציע על גבי התשתית הנייחת בכפוף לתנאי רישוי.
- ג. מומלץ שחובת מתן גישה לתשתית לספקים עצמאיים הפועלים בשוק הסיטונאי בכל רבדיו, תחול בצורה שווה על כל בעלי התשתיות הנייחות האוניברסאליות בכפוף לישימות טכנולוגית.
- ד. חובת הפירוק למקטעים תחול לעת הזאת, מסיבות של ישימות טכנולוגית, רק על חברת "בזק".
- ה. מוצע שתוך 15 חודש מיום אימוץ ההמלצה על ידי שר התקשורת, יפרסם הגוף המסדיר תעריפים מרביים להכרת מקטעי גישה ושירותים אחרים הנמכרים בשוק הסיטונאי (שירותי Resale, Bitstream access וכד') ותנאים לאספקת השירותים האמורים. תעריפים ותנאים אלו ייקבעו לאחר שמיעת עמדות הגורמים הפעילים במגזר.
- ו. הוועדה ממליצה שבמידה ותפעל חברת "בזק" לבטל חלק מהמרכזות שבהן התקינו מתחרים ציוד משלהם, הגוף המסדיר יגן על אותם ספקים מתחרים שהשקיעו בתשתיות עצמאיות וכושרם התחרותי עשוי להיפגע מצעדים אלה, וזאת בשים לב למדיניות הנוהגת באירופה בעניין זה באותה עת (Best Practices).

מגיש משחקים מאוזן

- א. הוועדה ממליצה שיינתן היתר לחברות הבת של חברת "בזק" לספק "חבילות שירותים" לא פריקות הכוללות שירותי טלפוניה ופס רחב של "בזק-מפ"א", וזאת לאחר שיושמו הסדרי השוק הסיטונאי ובכלל זה הסדרי הפירוק למקטעים (LLU) ותחל תחרות העושה שימוש בהסדרים אלה. במועד זה ניתן יהיה להעניק לחברות הבת גם רישיונות מפ"א ייחודיים לאספקת שירותי מפ"א שאינם VOB. והיה ותוך שישה חודשים מיום שיושמו הסדרי השוק הסיטונאי על כל רבדיו, לא יימצאו מתחרים העושים שימוש בהסדרים אלו, תורשינה חברות הבת של "בזק" להציע חבילות שירותים, אלא אם כן נוכח הגוף המסדיר שחברת "בזק" שמה מכשולים להפעלתו של השוק הסיטונאי על רבדיו.

ב. מומלץ שבמסגרת חבילות השירותים הכוללות שירותי פס רחב של "בזק-מפ"א", תורשנה חברות הבת (לרבות חברת YES) לספק שירותי IPTV, בין אם על התשתית המשודרגת של חברת "בזק" או על ידי חכירת מקטע הגישה ושדרוגו, ככל שאין בכך לסתור את כללי הבעלויות הצולבות.

גמישות תעריפים לחברת "בזק מפ"א"

כל עוד נתח השוק של קבוצת "בזק" גבוה מ-60 אחוז ימשך פיקוח על תעריפי "בזק מפ"א" במתכונת של קביעת תעריפים מחייבים (Fix).

בעניין סלי תשלומים חלופיים אותם מספקת "בזק מפ"א" ממליצה הוועדה:

א. הגוף המסדיר יאשר סל תשלומים חלופי רק אם הוא כדאי ל-30 אחוז או יותר מהמנויים הצורכים את השירותים שמציע הסל.

ב. יוגדר שיעור הנחה מרבי באופן הבא: שיעור ההנחה הממוצע ממנו נהנים שלושת העשירונים העליונים מבין המנויים העשויים ליהנות מהסל. שיעור ההנחה המרבי יימדד בהשוואה לתעריפים המפוקחים הקבועים באותה עת.

ג. שיעור ההנחה המרבי המותר יהיה גבוה יותר ככל שנתח השוק של קבוצת "בזק" בטלפוניה הנייחת יהיה קטן יותר: 1. הוא יהיה 15 אחוז כל עוד נתח השוק עולה על 85 אחוז; 2. 25 אחוז כאשר נתח השוק הוא בין 75 ו-85 אחוז; 3. 40 אחוז כאשר נתח השוק של קבוצת "בזק" הוא בין 60 ו-75 אחוז; 4. כאשר נתח השוק של קבוצת "בזק" יהיה נמוך מ-60 אחוז תבוטלנה המגבלות המוטלות על שיעור ההנחה במסגרת סלי התשלומים החלופיים, והתעריף המפוקח יוגדר כתעריף מרבי.

ד. מגבלות אלו לא תחולנה על סלים קיימים.

ה. מדידת נתח השוק לצורך קביעת שיעור ההנחה המרבי תתייחס לכלל המנויים הצורכים את השירותים הכלולים בסל. לעניין מדידת נתח השוק, נבחין בין מנויי קווים רגילים, לבין צרכני צירי קווים (ISDN-PRI).

ו. מוצע למדוד את נתח השוק של המתחרות בשוק הטלפוניה הנייחת על ידי שקלול התפוקות במערך התעריפים המפוקחים של "בזק", ובכלל זה דמי מנוי, תעריף שיחה בתוך הרשת, תעריף שיחה לרשתות נייחות אחרות בניכוי תעריף קישור גומלין להשלמתה, תעריף יצירת שיחה לרשתות הניידות, ותעריף שיחה נכנסת.

ז. נתח השוק של קבוצת בזק לעניין מדידת ההנחה המרבית שרשאית "בזק-מפ"א" להציע במסגרת סלי תשלומים חלופיים יכלול את נתחי השוק של "בזק-מפ"א" ושל החברות הבנות כולל שירותי VOB.

ח. בכל מקרה יבדוק הגוף המסדיר את סל התשלומים החלופי ויוודא שמבנה ההנחות אמנם עומד בהגדרות "אי ההפליה", ושלא מדובר בסל ממוקד לקוחות ספציפיים (targeting).

ט. כל מנוי יוכל להצטרף לסל תשלומים חלופי אחד בלבד.

תעריפים מפוקחים של שירותי "בזק מפ"א"

א. ייקבעו עד מחצית שנת 2009 תעריפים מבוססי עלויות עבור השלמת שיחה ברשת הנייחת.

תעריפים לא-מפוקחים של שירותי "בזק מפ"א"

- א. ייאסר על "הנחות נאמנות" כל עוד חברת "בזק" הינה מונופולין.
- ב. המשרד יעקוב אחר נתח השוק של המתחרים בקרב צרכני צירי הקווים באופן שוטף במהלך חצי השנה הקרובה, ובאם לא יחול שינוי משמעותי בנתח שוק זה, יפעיל שר התקשורת את סמכותו לפי סעיף 15 (א) בחוק התקשורת לקביעת תעריף מבוסס עלויות לשירות ISDN-PRI.

ההפרדה המבנית בחברת "בזק"

- א. הוועדה בדעה שיש להותיר על כנה את ההפרדה המבנית בחברת "בזק", כל עוד קיימות רק שתי חברות בעלות תשתית נייחת בפריסה כלל ארצית.
- ב. הוועדה ממליצה שבמידה וימצא שר התקשורת תוך זמן סביר מהפעלת הסדרי הפירוק למקטעים (ולא יאוחר משנתיים) שפעולות חברת "בזק" מונעות את הרחבת התחרות בשוק התקשורת הפנים ארצית, הוא יפעיל את סמכותו לפי סעיף 4(2ד)3 לחוק התקשורת להפרדה מבנית בין תפעול התשתית ובין תפעול השירותים בחברת "בזק".

המגזר הנייד

- א. יש להאיץ את תהליכי ההסדרה הנדרשים לכניסת מפעילים וירטואליים למגזר הנייד בהתאם להחלטת הממשלה מס' 2186 ולהאיץ את מכרז ה-WIMAX כדי לעודד כניסת מתחרים חדשים ולחיזוק התחרות במגזר הנייד. בנוסף יש לפעול להגברת התחרות על ידי מתן אפשרות לכניסתם לתחום של מפעילים חדשים מבוססי תשתיות.
- ב. יש להמשיך ולבדוק את עלות השלמת השיחה ברשת הניידת ולתקן במהלך שנת 2009 את התעריף בהתאם.
- ג. יש להמשיך במאמצים להגיע להסכמה עם רשויות האיחוד האירופי ביחס להפחתה הדרדית של תעריפי ה"נדידה", ובמקביל לנסות ולקדם מהלך זה באופן פרטני מול המדינות אשר ישראלים מרבים לבקר בהן.

מגזר השיחות הבינלאומיות

- א. תעריף השיחה הבינלאומית המבוצעת באמצעות מכשיר נייד ייקבע על ידי חברת השיחות הבינלאומיות וזו תשלם לחברת הנייד לפי התעריף הקבוע בתקנות קישור גומלין עבור השלמת שיחה ברשת ניידת.
- ב. כאשר תותאם שיטת התערוף של שיחה בינלאומית באמצעות מכשיר נייד לשיטה המומלצת בסעיף א' תאופשר כניסת שחקנים חדשים בשליטת חברות הטלפוניה הניידת למגזר השיחות הבינלאומיות.

מגזר הטלוויזיה הרב-ערוצית

- א. הוועדה ממליצה על מתווה שלפיו תוצע "חבילת ערוצים בסיסית צרה" הכוללת 5 – 10 ערוצים. ערוצים אלה יכללו את הערוצים הפתוחים וערוצים נוספים שהרשות המסדירה רואה בהכללתם בחבילת הבסיס ערך חברתי או תרבותי מיוחד. מחיר החבילה יקבע על ידי חברות הטלוויזיה הרב-ערוצית. מצא הגוף המסדיר כי התעריף המוצע איננו סביר ייקבע התעריף על ידו. צרכן המנוי על חבילה זו יהיה רשאי לרכוש כל אחד מהערוצים המוספים, או חבילות ערוצים מוספים, במחיר שייקבע על ידי הספקים. כדי לצמצם את הפגיעה במנויי "חבילת הערוצים האנלוגיים", ומאחר והמנוי האנלוגי לא יכול ליהנות מערוצים נוספים, מומלץ שמנויים אלה יהנו מחבילה זהה בהיקפה לזו של "חבילת הערוצים הבסיסית הצרה" ושבדומה למצב הקיים כיום יהיה מחיר החבילה נמוך במידת מה ממחיר החבילה הדיגיטאלית. יש לחתור לביטול חבילת הערוצים האנלוגית תוך שלוש שנים.
- ב. על מנת לפתח תחרות של בעלי רישיונות מיוחדים הפועלים על תשתיות של אחרים, ברוח חוק התקשורת, מומלץ להסיר את המגבלות החלות כיום על מתחרים אלו בתחום התוכן ומספר הערוצים שהם רשאים לשדר.
- ג. בעקבות השינויים שיחולו במפת השידורים, יהיה צורך לבדוק מחדש את המחיר שישלם בעל רישיון מיוחד לבעל הרישיון הכללי על העברת שידוריו.
- ד. הוועדה ממליצה על הקמת צוות מלווה מטעם המשרד שיבטיח את יישום המתווה החדש בתוך שנתיים עד שלוש, תוך התחשבות באיתנות הפיננסית של החברות הפועלות במגזר. הצוות יבדוק, בין השאר, את האפשרות של פיתוח נדבך סיטונאי במגזר הטלוויזיה הרב-ערוצית, שבו יהיו גם בעלי רישיונות מיוחדים רשאים להציע את "חבילת הערוצים הבסיסית" בנוסף לערוצים המוספים. המחיר הסיטונאי יהיה בפיקוח.
- ה. הוועדה ממליצה שמשרד התקשורת יאכוף את ההפרדה המבנית בין "הוט שידורים" והוט טלקום במסגרת רישיונותיהן, בהתאם למתכונת ההפרדה הקיימת בחברת "בזק".

חובת השירות האוניברסלי

- א. לא יחול שינוי בהגדרת סל השירותים האוניברסלי הנוכחי.
- ב. הגוף המסדיר ימפה את איזורי הביקוש לשירות הטלפון הציבורי (טצ"ג) ויקבע את חובת הפריסה של שירות זה בהתאם.
- ג. שירותי תקשורת מתקדמים בקצבים מהירים כגון IPTV הניתנים על בסיס טכנולוגיות כגון ADSL2/ADSL2+, VDSL2/VDSL2+, FTTx וכיוצא באלה, יוכרו כחלק מסל השירותים האוניברסליים בשנת 2013, אלא אם כן יוכח באותה עת ששיעור החדירה של שירותים אלו נמוך. הרשות המסדירה תקבע באותו מועד את מתכונת השלמת הפריסה.
- ד. אם יוכח שיישום החובה האוניברסלית בפריפריה כרוך בהפסדים משמעותיים לספק (או לספקים) ייבחנו בין היתר האפשרויות של עריכת מכרז לפריסת השירות לפריפריה, הקמת קרן שתמומן על ידי החברות בענף, כיסוי ההפסדים על ידי הממשלה וכיוצא באלה.

סוגיות צרכניות

- א. הוועדה רואה בטיטת ההמלצות של ה-OECD המפורטות בפרק זה מסגרת מנחה לטיפול בסוגיות צרכניות.
- ב. יאסר על ספקים לשנות במהלך תקופת ההתקשרות את התעריפים הקבועים בהסכמי ההתקשרות.
- ג. משך הסכמי ההתקשרות בענף התקשורת במגזר משקי הבית לא יעלה על 18 - 24 חודש.
- ד. הסכם ההתקשרות הסטנדרטי בין ספק השירותים והמנוי יפורסם באתר האינטרנט של הספק.
- ה. הסכם ההתקשרות בין ספק השירותים והמנוי יכלול בתחילתו באופן מדויק, בשפה ברורה ומובנת, בקצרה, ובאותיות מאירות עיניים סעיף של "עיקרי ההסכם". סעיף זה יציג את תאריך התפוגה של החוזה, מחיר המכשיר, תעריפי השירותים השונים, ההטבה הגלומה בהסכם, קנס השבירה והשתנותו בהתאם למשך ההתקשרות, וכל יתר המרכיבים הכספיים של ההסכם. "עיקרי ההסכם" יהיו סעיף מהותי בחוזה המחייב את חתימת הצרכן בעת חתימת החוזה. כל שינוי ב"עיקרי ההסכם" יחייב את חתימת הצרכן.
- ו. המשרד יפעל להסרת חסם המעבר הנובע מכריכה בין העסקה לרכישת מכשיר לבין העסקה לרכישת שירותים.
- ז. ההתנתקות מרשת התקשורת תהיה תוך שני ימי עסקים מהמועד בו התקבלה בידי המפעיל הודעת ההתנתקות. לא יחוייב צרכן עבור דמי מנוי או שימוש מאותו יום.

משטר הפיקוח והאכיפה

- א. הוועדה ממליצה שיועמדו לרשות משרד התקשורת המשאבים הדרושים להפעלת צוות שיתמסר באופן בלעדי להכנת התשתית המשפטית והתעריפית הנדרשת להקמת רובד סיטונאי במגזר הנייח ואשר יוקנו לו סמכויות מיוחדות אשר יאפשרו פיקוח יעיל על יישום המהלך. כמות המשאבים תקבע באופן המאפשר הפעלת צוות בהיקף המתבסס על הניסיון הבינלאומי.
- ב. הגוף המסדיר יפעל להתאמת מערך העיצומים הכספיים לטיפול בהפרות של הוראות בעלות משמעות צרכנית פרטנית.

תמלוגים

הוועדה מאמצת את עמדתה של וועדת קרול אשר המליצה להפחית בהדרגה את שיעור התמלוגים החל על בעלי רישיונות תקשורת עד לביטולם בעתיד, בהתאם לשיקולים פיסקליים של תקציב המדינה. הוועדה ממליצה שבמידה ויהיו הפחתות מסים במהלך השנים 2008-2012 (בין אם ההחלטות על הפחתת המיסים התקבלו לפני התקופה או במהלכה) יבוטלו התמלוגים, ולא יאוחר משנת 2012. כדי שהצרכן יהיה שותף לביטול התמלוגים ראוי שהביטול ילווה בהפחתה מקבילה בתעריפים הן של השירותים המפוקחים והן של השירותים הלא מפוקחים.